

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด
ดินไหวล้านนา 21
กับ อปท.

แผ่นดินไหวล้านนา

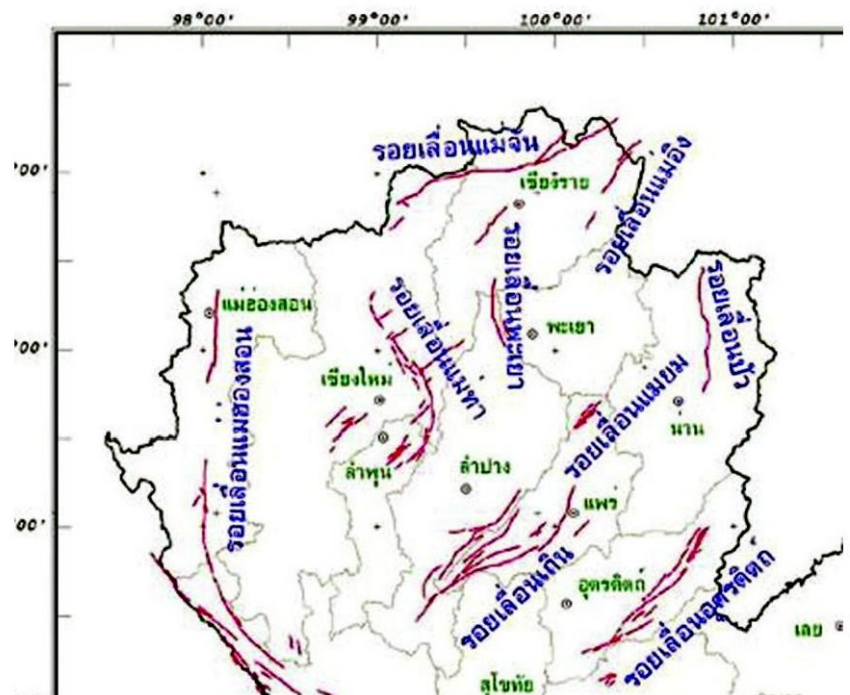
กับบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แผ่นดินไหวไม่ใช่เรื่องใหม่ในล้านนา ตามประวัติศาสตร์ล้านนาในอดีต ที่ ดร.ฮันส์ เพนธ์ (Dr.Hans Penth) (CMU Journal (2006) Vol.5(2) 255-265) นักโบราณคดีนามอุโฆษ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ได้ล่องลับไปแล้วได้เคยศึกษาไว้ย้อนหลังไป 589 ถึง 600 ปีก่อนคริสตกาล หรือ 2,600 ปีก่อนหน้านี้ที่มีการจารึกว่ามีแผ่นดินไหวในอาณาจักรบริเวณเชียงแสนถึง 4 ครั้ง แต่ไม่ได้มีการระบุถึงความเสียหาย แต่ที่จำกันได้เพราะเป็นตำนานอันเลื่องลือก็คือแผ่นดินไหวที่ทำให้เวียงโยนกล่ม กลายเป็นทะเลสาบเมื่อประมาณ 400-500 ปีก่อนคริสตกาล ที่แล้ว ที่ตามตำนานว่ากันว่าเป็นเพราะเจ้าเมืองให้เอาปลาไหลเผือกยาว 7 วา ที่จับได้จากน้ำแม่กกไปแบ่งกันกิน คินนั้นเวียงโยนกก็ล่ม

ต่อมา ตามศิลาจารึกวัดภูคด ปี ค.ศ. 1218 ก็เกิดแผ่นดินไหวที่ทำให้องค์เจดีย์และพระพุทธรูปเสียหายถึง 60 องค์ หลังจากนั้นมีการกล่าวถึงแผ่นดินไหวที่เชียงใหม่อีก 2 ครั้ง ประมาณปี ค.ศ.948 และปี ค.ศ.1922 แต่ไม่มีการระบุความเสียหาย จนกระทั่งปี ค.ศ.1545 แผ่นดินไหวทำให้ยอดเจดีย์ในวัดเจดีย์หลวงหัก (ยอดองค์เดิม ไม่ใช่ในปัจจุบันที่หักจากสาเหตุอื่น) จนกระทั่งถึงปี ค.ศ.1879 ประวัติศาสตร์ล้านนาได้จารึกถึงแผ่นดินไหวอีก 8 ครั้ง ที่เชียงใหม่ เชียงแสน และน่าน

ดังนั้น ดูเหมือนว่าแผ่นดินไหวเป็นความเสี่ยงที่เป็นจริงของล้านนา แต่เกิดขึ้นไม่บ่อย ปีนี้ พ.ศ.2557 ตั้งแต่ต้นปีก็มี

รูปที่ 1 รอยเลื่อนมีพลังในล้านนา

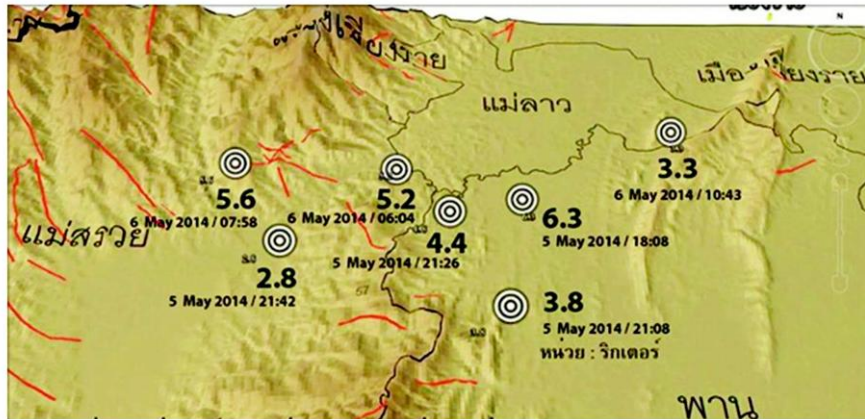

ที่มา : โดยความอนุเคราะห์ของคุณอดิศักดิ์ กันทะเมืองลี

แผ่นดินไหว 5 ครั้งแล้ว เพราะมีรอยเลื่อนในภาคเหนือหลายรอยด้วยกัน ที่เพิ่งเกิดแผ่นดินไหวเป็นรอยเลื่อนพะเยาที่พาดผ่าน อ.พาน (รูปที่ 1) เพราะฉะนั้น อย่าคิดว่าประเทศไทยอยู่ในเขตปลอดภัยจากแผ่นดินไหว และครั้งนี้ก็ถือว่าเป็นแผ่นดินไหวระดับรุนแรงครั้งสำคัญทีเดียว (รูปที่ 2)

อาจารย์เพนธ์ยังได้ระบุในบทความว่า แต่ก่อนนี้เรา

รูปที่ 2 ตำแหน่งพื้นที่แผ่นดินไหว วันที่ 5-6 พฤษภาคม 2557

ที่มา : ภาควิชาเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพาร์อีสเทิร์น

มีแต่บ้านไม้และไม้ไผ่ ความเสียหายไม่สูงมาก ความเสียหายจากแผ่นดินไหวจึงอาจมิได้ถูกจารึกไว้ครบถ้วน แต่เดี๋ยวนี้บ้านเรือนเราเป็นตึก ความเสียหายก็น่าจะมากขึ้น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ทั้งหลายควรมีแผนที่ที่แสดงถึงพื้นที่เสี่ยงภัยจากแผ่นดินไหวและรอยเลื่อนมีพลังในพื้นที่ของตน และควรมีมาตรการที่ไม่ต้องมีสิ่งปลูกสร้างมากขึ้นเพื่อป้องกันภัยพิบัติ เช่น การกำหนดพื้นที่เสี่ยงภัยจากแผนที่รอยเลื่อนที่มีพลัง การออกเทศบัญญัติหรือข้อบัญญัติควบคุมอาคารหรือกำหนดกฎเกณฑ์การสร้างอาคารที่มีความเสี่ยงสูง การวางผังเมืองที่ถูกต้องและการบังคับใช้ผังเมือง การวางผังสาธารณูปโภคอย่างบูรณาการ การใช้เครื่องมือทางสังคมในการสื่อสาร และให้ความรู้เกี่ยวกับภัยพิบัติ อีกอย่างก็คือ การสร้างความเข้ม

แข็งของชุมชนในพื้นที่เสี่ยงภัยที่จะสามารถเตรียมพร้อมเผชิญกับภัยพิบัติได้อย่างมีสติและมีความปลอดภัยสูงสุด

ในทำนองเดียวกัน นอกจากพื้นที่เสี่ยงภัยแผ่นดินไหวแล้วยังมีพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซากที่ควรประกาศให้เป็นพื้นที่เสี่ยงภัยสำหรับพื้นที่ที่ไม่มีผู้ถือครองอยู่เดิม ห้ามบุกรุกถือครอง ใช้ประโยชน์ ไม่ว่าจะเป็นที่อยู่อาศัย พื้นที่เกษตร สำหรับอาคารหรือสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ควรกำหนดลักษณะสิ่งปลูกสร้างที่เหมาะสมในเขตพื้นที่เสี่ยงภัย

เข้าทำนอง กันไว้ดีกว่าแก้

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด

สถาบันศึกษานโยบายสาธารณะ